

บทคัดย่อ

จากกรอบข้อตกลงระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและอาเซียนส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านโลจิสติกส์ ซึ่งมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า โครงการวิจัยนี้ มีเป้าหมายในการรวบรวมการศึกษาและวิจัยด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานในระดับมหภาคในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อสรุปบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้ พร้อมทั้ง เสนอแนะประเด็นการวิจัยต่อยอดด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานไทย เพื่อรองรับการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประเด็นการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบการทบทวนและสังเคราะห์องค์ความรู้ใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ศักยภาพด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2) กรอบข้อตกลงเกี่ยวกับกฎระเบียบและกฎหมาย และ (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการขนส่ง

ผลการศึกษาในประเด็นศักยภาพด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ต้นทุนโลจิสติกส์ลดลง การค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้ผลได้โดยรวมทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มขึ้น แต่ผลได้เพิ่มทางเศรษฐกิจมีความเป็นธรรมระหว่างประเทศหรือไม่เป็นประเด็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมต่อไป ควรมีการศึกษาในรายละเอียดถึงปัญหาในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้ง ความพร้อมของผู้ประกอบการในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะจังหวัดชายแดน และจังหวัดที่ถูกกำหนดให้อยู่ในเส้นทางการขนส่ง

ผลการศึกษาในประเด็นกรอบข้อตกลงความร่วมมืออาเซียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ และศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของการเข้าร่วมในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน และมุ่งเน้นเรื่องการขจัดอุปสรรคในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจ แต่ยังขาดการศึกษาถึงการประสานผลประโยชน์ระหว่างประเทศ (Political Economy) และยังขาดการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น เครื่องมือการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ หรือเศรษฐมิติ นอกจากนี้ ข้อมูลระดับนานาชาติยังมีค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งของแต่ละประเทศซึ่งมีความแตกต่างกันมาก

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการขนส่ง พบว่า มีการวางแผนพัฒนาและก่อสร้างที่เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภูมิภาคอื่นๆในประเทศไทย และภูมิภาคในลุ่มน้ำโขง ซึ่งควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยละเอียด เช่น การศึกษาวิเคราะห์เพื่อบูรณาการแผนงานและโครงการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การศึกษาชนิดสินค้า ปริมาณ และเส้นทางการขนส่งสินค้าโดยรูปแบบการเดินทางต่างๆ ระหว่างประเทศในอนาคต และ การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการขนส่งทุกรูปแบบอย่างบูรณาการให้เกิดประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย และไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

Abstract

As a result of the agreement between the countries in the Mekong Subregion and ASEAN, transport infrastructure and logistics has been connected. This leads to increase in the development of trade and economics. This research aims to review the studies of logistics and supply chain at macro level in the North-East of Thailand, in order to conclude and synthesise knowledge and research issues in the future for development of logistics and supply chain towards ASEAN Economic Community (AEC). The study focuses on three main areas; including: (1) capabilities of logistics and supply chain in the North-East of Thailand, (2) rules and regulations agreement, and (3) development of transport infrastructures and services.

The finding on the capabilities of logistics and supply chain in the region is concluded that the transport infrastructure linkage will reduce logistics cost and increase trade and investment. The economics in overall will increase. However, further studies are needed; including: fairness of economic distribution, problems in present and the future, capability of business sector in the regional, particularly the provinces that are on the transport corridors.

The finding on rules and regulations agreement is concluded that the most of previous research are for evaluating the progress of economic development and for preparing to cooperate in the agreement, as well as for reducing barriers in economic linkage. However, it is still lack of study on political economy, and lack of various research methodology e.g. econometric analysis. Moreover, database in the international level is limited, particularly database on rules and regulations in transport sector which are different among countries.

The finding on development of infrastructure and transport services is concluded that there are a number of studies on development and construction planning in the North-East of Thailand to connect with the other regions in Thailand and the Mekong region. However, further studies are needed in details; for example: study and analysis for integrating plans and projects among different organisations; study of types of goods, quantity and transport routes for different transport modes between countries in the future; and study of management of transport infrastructures and services for integrated transport modes in order to increase effectiveness, safety, and social and environmental friendliness.